

Werkprogramma 2020

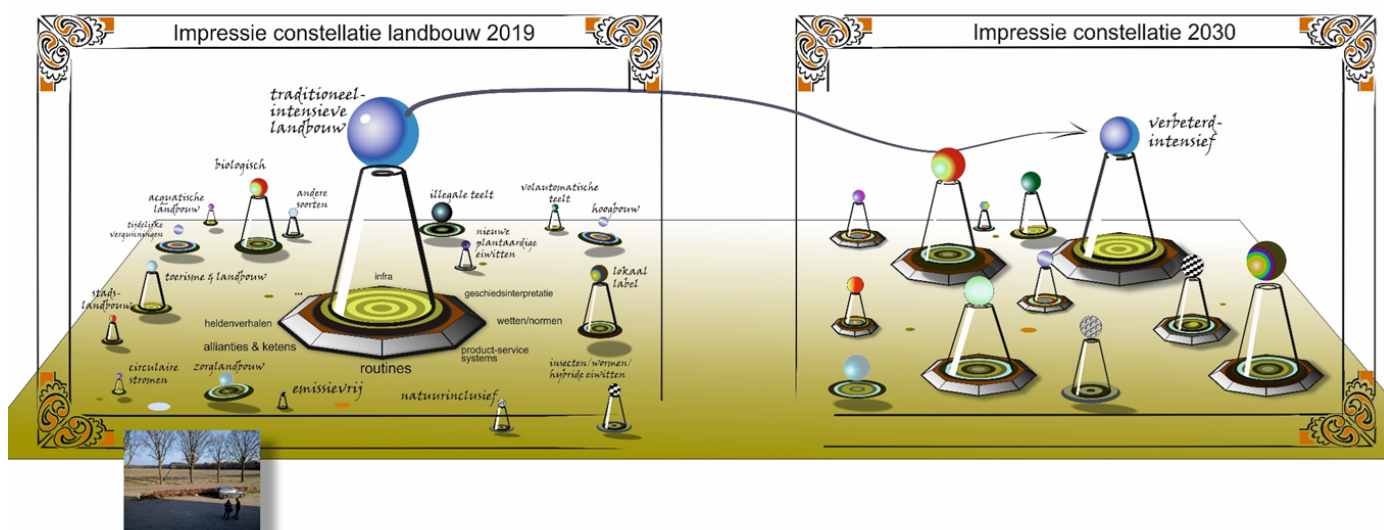
Transitie van de landbouw

1. Nieuwe regionale ambitie transitie landbouw

In 2015 hebben de samenwerkende overheden in Noordoost-Brabant samen een stip op de horizon gezet: **een emissievrije veehouderij in 2025**. Deze ambitie heeft zijn doel en effect gehad in de stappen die er vanuit het programma sinds 2015 zijn gezet. Echter roept de term emissievrij te vaak nog discussie op en gaat bovendien het regionale belang en inzet verder dan enkel de veehouderij.

Naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen, inzichten en gesprekken in de kopgroep stellen we de volgende ambitie centraal zonder een emissievrije veehouderij daarmee los te laten.

'Op weg naar een toekomstbestendige voedselproductie die bijdraagt aan een goed woon werk en leefklimaat in het buitengebied.'

2. Waarom dit programma?

Achtergrond

De agrifoodsector is de motor van de regionale economie van Noordoost-Brabant. Nergens anders is het agrifoodcluster zo compleet en van zo'n hoogwaardige kwaliteit als in onze regio. Deze sleutelpositie ligt aan de basis van de ambitie van Noordoost Brabant om een topregio te zijn én te blijven in de agrifood.

De landbouw vervult als primaire sector een essentiële rol aan het begin van de agrifoodketen. In de laatste decennia heeft de sector zich voortdurend ontwikkeld. Dat heeft ook een keerzijde. Zo heeft de toenemende intensivering van de veehouderij tot een groeiende maatschappelijke weerstand geleid. Dit heeft vooral te maken met de gevolgen van de agrarische bedrijvigheid op mens, dier en omgeving zoals energieverbruik, emissies en verarming van het landschap. Hierbij speelt ook de volksgezondheid een hele belangrijke rol. De weerstand houdt aan, ondanks de stappen die al zijn gezet om de sector te verduurzamen. Ook kijkt de bevolking steeds meer anders tegen voedsel aan. Mensen willen de herkomst van voedsel weten en er is ook een transitie in voedingsland bezig. Daarom moet het anders. Te meer omdat de claims van o.a. natuur, biodiversiteit, bodem, energie, klimaat in ons buitengebied steeds groter worden.

Binnen de sector is er nog verdeeldheid over hoe de toekomst er uit zou moeten zien. Al zien steeds meer bedrijven en ook de ZLTO in dat verandering nodig is en dat de sector een oplossing kan bieden voor verschillende maatschappelijke problemen. Echter niet alleen de sector zelf is hierbij aan zet. De transitie raakt ons allemaal en is daarmee een maatschappelijke opgave. Dat vraagt om strategisch meer in te zetten op de gehele voedselketen (in samenhang met andere maatschappelijke opgaven) om de gewenste kringlooplandbouw in onze regio mogelijk te maken.

Actuele ontwikkelingen en urgenties

Er is sprake van een diepe impasse in het vertrouwen, eind 2019. Het creëren van een 'veilige haven' is noodzaak om te kunnen werken aan gedeelde beelden en innovaties.

Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van tal van relevante en urgente ontwikkelingen: PAS (stikstof) impasse, warme saneringsregeling varkenshouderij, verordening natuurbescherming Brabant, geur/ luchtwatersproblematiek (commissie Biesheuvel), mestoverschot – proces locatiekeuze mestbewerking, toenemende urgentie VAB problematiek, toenemende interbestuurlijke samenwerking en toenemende betrokkenheid bij de Peelregio vanuit het Rijk. Van Den Haag tot gemeente en keukentafel, iedereen is wakker nu, zij het met stevige ervarings- en visieverschillen. Er is sprake van grote maatschappelijke reuring, zonder dat iemand weet wat DE oplossing is. Ook 2020 zal naar verwachting een dynamisch jaar worden, waarbij veel valt of staat bij stappen die in de interbestuurlijke samenwerking, ketensamenwerking, innovatieagenda's en integrale gebiedsaanpak kunnen worden gezet! Dat vraagt dat we elkaar in de regio algemeen en in de kopgroep transitie landbouw in het bijzonder, moeten (blijven) vasthouden, versterken, mening vormen en koers bepalen.

Kern van de samenwerking

In Noordoost-Brabant werken gemeenten en waterschappen nauw samen aan een toekomstbestendig duurzaam voedselsysteem. Daarbij worden ook andere regio's, provincie, Rijk en maatschappelijke partners betrokken.

Innovatie

De overheden bepalen in hun beleid hoe we dat moeten doen. Bij de uitvoering van dat beleid werken we als gemeenten en waterschappen in de regio samen met ondernemers en

kennisinstellingen. Dat doen we onder andere in AgriFood Capital. Binnen deze samenwerkingsorganisatie werken we bijvoorbeeld aan innovaties op het gebied van duurzame mestverwerking en stalsystemen die minder schadelijke stoffen uitstoten. Ondernemers kunnen deze innovaties testen in proefgebieden, zoals in de AgroProeftuin de Peel. In deze Proeftuin is de kringlooplandbouw in volle uitvoering te zien. Ook zoeken we actief mee naar oplossingen voor de groeiende leegstand van boerenbedrijven.

Raakvlak met andere opgaven

Deze transitie van de landbouw gaat samen met andere maatschappelijke opgaven in onze regio, zoals klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit, slechte bodem en watergesteldheid, sociale innovatie. Door de opgaven in samenhang aan te pakken in ons buitengebied maken we de leefomgeving duurzaam en veerkrachtig. Zo werken we samen aan een toekomstbestendige voedselproductie. Een landbouw die weer verbonden is met nieuwste tijdsbeeld. Bovendien maken we van Noordoost-Brabant koploper op het gebied van vernieuwende systemen.

3. Wat is het doel van het programma?

Bijdragen aan de regionale ambitie door:

- Beleid en strategieontwikkeling
- Lobby
- Bouwen aan krachtig netwerk (30) zowel binnen als buiten de regio, delen van goede voorbeelden en samenwerken waar mogelijk.
- Faciliteren van ontmoetingen en het juiste gesprek (zelfde taal spreken); onderling en met andere partijen.
- Bevorderen informatie en kennisdeling.
- Bevorderen interbestuurlijke samenwerking.
- Aanjagen en versnellen van concrete initiatieven op het vlak van kringlooplandbouw. Door een integrale aanpak met aandacht voor gezondheid mens en dier, maatschappelijke betrokkenheid en draagvlak, met acceptabele impact op de fysieke omgeving en in samenhang met belangrijke duurzaamheidsthema's als klimaat, energie, biodiversiteit. Dit alles in samenhang met de businesscase van de boer.
- Faciliteren / aanjagen/ ondersteunen van innovatieve projecten door het leveren van kennis, bieden van beleidsruimte en evt. financieel.

4. Waarom doen we dit regionaal? (meerwaarde)

Om de ambitie te bereiken, zijn concrete acties en afspraken nodig. Het gaat om het vormen van een gezamenlijke agenda, het verder uitwerken van en afstemming over uitvoeringsprogramma's en de uitvoering hiervan. Deze stap kunnen we alleen op regionale schaal zetten. Lokale scope is hiervoor te kleinschalig en onvoldoende effectief en efficiënt. Door regionaal krachten te bundelen en dezelfde ambitie met uitvoeringsagenda uit te dragen, kunnen we daadwerkelijk de transitie op een soepele manier laten plaatsvinden. Regionale samenwerking en krachtenbundeling is daarbij nodig en gewenst om werkbare verbindingen te leggen tussen rijk, provincie en de praktijk waarvoor gemeenten zich gesteld zien. Burgers en bedrijven vragen ook ons namelijk een eenduidige en consistente overheid naar taal en inhoud.

5. Positie van de kopgroep

In het nieuwe bestuursconvenant (in voorbereiding) van de regionale samenwerking wordt de positie van de kopgroep (in lijn met de posities van de POHO's) versterkt. Het primaat van de besluitvorming ligt bij het POHO en onderliggende kopgroepen. Dat vergroot de slagkracht en de processen. Dit zal vanaf 2020 reeds zo worden doorgevoerd. Daarmee wordt dus ook de positie van de kopgroep transitie landbouw, als onderdeel van het portefeuillehoudersoverleg Duurzame Leefomgeving versterkt. In het nieuwe bestuursconvenant zullen er striktere afspraken gemaakt worden gericht op het vergroten van de uitvoeringskracht en het verminderen van vrijblijvendheid. Dit is voor het programma transitie landbouw hard nodig. We streven er middels dit jaarplan naar om dat reeds in 2020 te bewerkstelligen, en in het nieuwe convenant continuïteit te borgen.

De kracht van de kopgroep ligt in het ontmoeten, elkaar snel weten te vinden, het delen van kennis en ervaringen, het bundelen van krachten en het met elkaar durven maken van keuzes in richting.

De kopgroep is proactief en adaptief; we anticiperen op nieuwe samenwerkingsvormen, zoals de gebiedssamenwerking Peel (in kader van het Interbestuurlijke Programma (IBP) Vitaal Platteland en Nationale Omgevingsvisie (NOVI) in 2019 is gestart) en stellen ons proactief (= niet reactief, geen slachtofferrol) op bij beleidsontwikkelingen/ initiatieven van Rijk en Provincie.

De kopgroep is zich bewust van en op de hoogte van actuele ontwikkelingen en andere overlegtafels. We doen geen dingen dubbel of acties die beter op lokaal of subregionaal niveau kunnen worden opgepakt.

De kopgroep benut bestaande kennis en expertise, van o.a. omgevingsdienst als GGD en werken samen met onderwijs en kennisinstellingen waar dat van meerwaarde is.

De kopgroep is zich bewust van de samenhang en cruciale verbinding met programma's Energie en Klimaat. Deze is de afgelopen jaren nog onvoldoende opgepakt. **Dit vraagt extra regionale inzet op het verbinden en integreren van opgaven middels integrale gebiedsgerichte aanpak(ken) in het landelijke gebied.** Als kopgroep werken we in de eerste plaats aan ons eigen programma en het verstevigen van de eigen positie. Onze heldere ambitie, koers, expertise, positie, uitvoeringskracht en ervaringen zetten we in op de samenhang met de andere thema's en het maken van keuzes/ bespreken van dilemma's op regionale schaal.

6. Wat gaan we doen in 2020

De inhoud van het programma 2020 is komt mede voort uit de resultaten die in 2019 zijn geboekt en de inzichten die zijn opgedaan. De belangrijkste resultaten zijn in de bijlage opgenomen.

1. Strategie/ beleid

Wat blijven we doen:

- (ondersteuning van) strategie en beleidsontwikkeling, met tenminste de volgende trajecten voorzien: planMER mestbewerkingslocaties, warme saneringsregeling varkenshouderij, stikstofproblematiek
- Bieden van een platform voor het goede gesprek (incl. gevoeligheden en stellingname/ meningsvorming) met elkaar en met maatschappelijke partners.
- Zorgen voor verankering van de kopgroep in de eigen organisaties (college, raad, burger)
- Continueren periodieke afstemming provincie en andere regio's (BOTL)
- Investeren in de samenwerking met andere overheden en regio's.
- Aanjagen van concrete projecten en ondersteunen doorontwikkeling van AgroProeftuin de Peel

Wat gaan we extra doen:

- We investeren in professionalisering van onze lobby (provincie, rijk en Europa – Food NL)
- We investeren in de samenwerking met maatschappelijke partners
- we intensiveren de gebiedssamenwerking Peel (van NOB tot Noord en Midden Limburg) in kader van het IBP Vitaal Platteland en NOVI gebied
- We geven uitvoering aan actieprogramma IBP Vitaal Platteland (met rijksfinanciering van ca €1 miljoen) gericht op: versterken omgevingskwaliteit, mestaanpak en bevorderen kennisdeling en interbestuurlijke samenwerking, stimuleren innovaties die bijdragen aan een kringlooplandbouw en acties gericht op opschaling van kansrijke innovaties.
- We borgen de aansluiting bij het Van Gogh National Park en het IBP project 'van brabantse bodem' in het bijzonder.
- We intensiveren de kennisdeling, standpunt en koersbepaling rondom actuele onderwerpen
- We leveren onze bijdrage aan de integratie van opgaven in een regionaal werkprogramma duurzame leefomgeving
- Waarbij we concrete koppelkansen tussen transitie landbouw en klimaat en energie gaan verkennen en uitwerken
- We gaan verkennen hoe we kunnen bijdragen aan het creëren van beleidsruimte voor innovaties die bijdragen aan een toekomstbestendige voedselproductie

2. Uitvoering/ realisatie

De kopgroep wil vooral ook aan de slag! Ook in 2020 is op programmaniveau uitvoeringsbudget en capaciteit nodig om naar behoefte uitvoeringsprojecten op te kunnen pakken, zoals bijvoorbeeld:

- Ontwikkelen visie op buitengebied
- Gebiedsgerichte integrale aanpakken gericht op verbeteren leef en omgevingskwaliteit (inclusief gezondheid)
- Aanjaagproject(en) / koppelkansen op het snijvlak van transitie landbouw en klimaat en/ of energie en/ of natuur
- Monitoring van projecten/ concrete resultaten.

Bovengenoemde projecten worden zoveel mogelijk ondergebracht (en ge(co)financierd) in het interbestuurlijk programma Vitaal Platteland. Benodigde regionale uitvoeringskracht blijft een aandachtspunt.

Uitvoeringsgerede innovatieprojecten brengen we zoveel mogelijk onder bij AgroProeftuin de Peel (zie later).

3. Organisatie en communicatie

Op vlak van organisatie en communicatie wordt de huidige lijn en inzet voortgezet:

- De bestaande overlegstructuren (bestuurlijke en ambtelijke kopgroep, strategische kerngroep) op regionale schaal worden gehandhaafd.
- We leveren onze bijdrage aan de organisatie van het BOTL (overleg met vier regio's en provincie) de gebiedssamenwerking Peel (i.k.v. NOVI, IBP).
- De programma regisseur speelt ook in 2020 een centrale verbindende rol in het midden van alle betrokkenen vanuit Regio Noordoost Brabant en Agrifood Capital. Ook stuurt de programma regisseur op het totale projectenprogramma, mede in relatie tot de beschikbare projectenbudget. Samen met de secretaris van de kopgroep zorgt de regisseur voor de benodigde besluitvorming hierover in de bestuurlijke kopgroep Transitie Landbouw, bewaakt de voortgang en rapporteert hierover. Ook is de programmamanager aanspreekpunt voor de programmamanager en innovatiemanager van AgroProeftuin de Peel
- De programma regisseur wordt ook in 2020 beschikbaar gesteld voor 0,5 fte door waterschap Aa en Maas. De secretaris van de kopgroep wordt beschikbaar gesteld voor 0,1 fte door de gemeente Sint Anthonis.
- Voor het de inhoudelijke begeleiding van de planMER mest wordt 0,1 fte geleverd door gemeente Cuijk.
- Voor de warme saneringsregeling varkenshouderij is in 2019 een ambtelijke begeleidingsgroep gevormd die ook de uitvoering op regionale schaal zal coördineren.
- Net als in 2019 blijft het uitgangspunt dat alle organisaties gericht capaciteit leveren voor het uitvoeren van het programma.
- Net als in 2019 is de insteek om de kosten voor organisatie zo laag mogelijk te houden. Er wordt gericht ingezet op communicatie rondom het programma en lobby agenda. De uren worden zoveel mogelijk vanuit de regionale werkorganisatie geleverd. De proeftuin communicatie wordt bij de proeftuin belegd.
- Voor het in goede banen leiden van/ en verantwoording i.k.v. de middelen IBP Vitaal Platteland wordt extra inzet gepleegd vanuit de werkorganisatie van de regionale samenwerking.

4. AgroProeftuin de Peel

In lijn met de keuzes die in 2019 zijn gemaakt, worden concrete innovatie/ ontwikkel/ uitvoeringsprojecten belegd bij AgroProeftuin de Peel (onder gezamenlijke vlag van AgriFood Capital en de regio Noordoost Brabant). De proeftuin gaat in de hele regio op het concrete uitvoeringsniveau met ondernemers aan de slag om kringlooplandbouw in de praktijk te brengen. De AgroProeftuin richt zich op projectontwikkeling, communicatie, en bieden van innovatiefonds (o.i.d.) voor ondernemers/ bedrijven/ innovators in de hele regio! Vanuit het

programma transitie landbouw worden enkele randvoorwaardelijke zaken financieel ondersteund (zie later bij financiën).

Regio Noordoost Brabant en AgroProeftuin de Peel zijn samenwerkingspartners in het uitvoeren van het Interbestuurlijke Programma Vitaal Platteland. Financiële bijdragen vanuit de regio aan concrete projecten vindt zoveel mogelijk vanuit de IBP middelen plaats, aangevuld met een optioneel innovatiefonds o.i.d.

7. Begroting en onderbouwing extra benodigde financiering

Begroting 2020

In tegenstelling tot 2019 is voor 2020 beperkte basis financiering beschikbaar. In onderstaande tabel zijn de beschikbare middelen uitgezet tegen de begrote kosten. In totaal is er €400.000,- nodig om het werkplan 2020 (incl. de extra ambities) te realiseren.

Deze investering dient bovendien ook als cofinanciering voor de Rijksbijdrage van ca. €1miljoen (i.k.v. het IBP Vitaal Platteland) voor de periode 2020 – 2021.

Budget transitie landbouw	Opmerking	Begrote kosten	Opmerking	Reservering vanuit bestaand budget	Tekort
€ 80.000	<i>Begroting 2020</i>	€75.000,- *	<i>Strategie en beleidsontwikkeling, lobby, IBP</i>	€40.000,-	€35.000,-
€ 30.000	<i>Overheveling positief resultaat 2018**</i>	€75.000,- *	<i>Uitvoering projecten: overkoepelend, op snijvlak klimaat / energie</i>	€30.000,-	€45.000,-
		€ 10.000,-	<i>Communicatie overall</i>	€10.000,-	-
		€ 10.000,-	<i>Organisatie</i>	€10.000,-	-
		€ 230.000,- *	<i>AgroProeftuin – €150.000 wordt gefinancierd door AFC</i>	€20.000,-	€60.000
€ 110.000,-		€400.000,-		€ 110.000,-	€140.000,-

*Bijdragend aan de algemene doelstellingen IBP, zodat middelen als cofinanciering in de verantwoording kunnen worden opgevoerd.

** Onder voorbehoud instemming van Bestuurlijke Regiegroep.

Voorstel voor extra bijdrage van gemeenten en waterschap:

De financiering vanuit het IBP (ca €1 miljoen voor de periode 2020-2021) brengt ook een extra verplichting met zich mee t.a.v. het leveren van cofinanciering vanuit het regionaal programma. Naast de cofinanciering die we in concrete projecten door andere partijen zullen

laten inbrengen, is ook een basis cofinanciering noodzakelijk. Deze kunnen we onderbouwen vanuit de in de begroting opgenomen posten 'beleidsontwikkeling', 'uitvoering' en 'randvoorwaardelijke kosten AgroProeftuin de Peel'.

Uit bovenstaande begroting blijkt een tekort van €140.000,- om én onze ambitie 2020 én de cofinanciering van het IBP te verwezenlijken.

Dit tekort bestaat uit: €80.000,- voor programmabrede activiteiten, €60.000,- voor randvoorwaardelijke kosten AgroProeftuin de Peel.

Dit tekort wordt begin 2020 middels een extra financiële bijdrage opgehaald bij de samenwerkende overheden in de volgende vorm:

- Een basis bijdrage van €5.000,- per organisatie voor bestaande, reguliere programmabrede activiteiten (beleid, strategie, programma brede projecten, communicatie, organisatie).
- Een gevraagde extra bijdrage van €4.000,- voor AgroProeftuin de Peel – voor realisatie van innovatieprojecten die bijdragen aan een toekomstbestendige voedselproductie in de hele regio.
- Vast te leggen in een uniform college/ raadsvoorstel met organisatiespecifieke oplegnotitie met aandacht voor eigen afwegingen/ accenten/ aandachtspunten en opbrengsten.

Verwachte extra middelen 2020 e.v.

Middels een extra financiële impuls kunnen we de begroting 2020 dekkend krijgen en daarmee tevens de IBP middelen verzilveren.

Echter gaan we er vanuit dat deze impuls ons een aantal jaar vooruit helpt.

De regio zal zich namelijk blijven inzetten op het verkrijgen van aanvullende middelen, zoals bijvoorbeeld:

- Regiodeal
- Strategische partnerschappen (incl. financiële bijdragen) tussen de Proeftuin en andere partijen.
- Gelegenheidscoalities op projectniveau
- Subsidieprogramma's

Indien de regio hierin slaagt, zal dat ook betekenen dat we het ambitieniveau van de samenwerking en de proeftuin kunnen verhogen.

Bijlage 1. Resultaten 2019 (op hoofdlijn)

Strategie / beleid

- Bereikte resultaten: in gang zetten van het PlanMER proces mestbewerkingslocaties Brabant, samenwerking GGD gezondheidsaanpak met Boekel als trekker (geresulteerd in een concrete projectaanpak positieve gezondheid i.r.t. veehouderij dat in 2020 wordt uitgevoerd), doorontwikkeling AgroProeftuin de Peel, versterken samenwerking Zuidoost Brabant en periodieke afstemming met gedeputeerde, inzet gebiedssamenwerking Peel (actieprogramma IBP Vitaal Platteland, en NOVI gebied), voor onderzoek geurbelasting + geurkaart t.b.v. regeling warme sanering varkenshouderij, volgen actualiteit (Biesheuvel, PAS, endotoxine, warme saneringsregeling, enz.)
- Op het vlak van emissievrije stalsystemen zijn beperkt verdere stappen gezet. Dat geldt ook voor Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwingen (VAB's) (opgegaan in proces en aanpak van de provincie) en ondersteunende teams (wel over gesproken, maar verder georganiseerd op lokaal niveau met ondersteuning vanuit provincie).
- 1 oktober j.l. is bekend geworden dat er vanuit het ministerie van LNV voor het IBP vitaal platteland voor de periode 2020-2021 7 miljoen euro wordt gereserveerd voor de Zuidoostelijke Zandgronden. In het daartoe opgestelde actieprogramma, is 1,25 miljoen euro voor AgroProeftuin de Peel opgenomen. Voor het project 'van Brabantse bodem' in het Groene Woud, is 4,5 miljoen euro gereserveerd. Vanuit de regio NOB zijn we medekartrekker voor de zandgronden. We volgen de ontwikkelingen van het project 'van Brabantse bodem'. De definitieve toekenning van de middelen wordt januari 2020 voorzien.

In algemene zin kan worden gesteld dat het programma en de kopgroep volwassener is geworden en dat we ons op dit dossier onderscheiden en voorop lopen t.o.v. andere regio's. We zijn als kopgroep gegroeid in positie, cohesie, elkaar aanspreken en image naar buiten. Dit is afgelopen jaar 'beloond' door meer aandacht vanuit het Rijk voor onze regio en de Peel (NOVI, experimenteergebied kringlooplandbouw), en ons aandeel in het IBP Vitaal Platteland Zandgronden.

Uitvoering/ realisatie

- Het uitvoeringsprogramma van het programma transitie landbouw is in 2019 geïntegreerd met de uitvoering van de AgroProeftuin de Peel. Het programmamanagement dat door de regio beschikbaar is gesteld is vrijwel volledig ingezet op het doorontwikkelen van de proeftuin en de proeflocatie Middenpeelweg. In deze proeftuinaanpak zijn ook de thema's mest, emissievrij (op niveau van innovatieontwikkeling en uitvoering) geïntegreerd.
- In de loop van 2019 is de AgroProeftuin onder de vlag van AgriFood Capital geplaatst met een eigen stuurgroep. In deze stuurgroep zijn 5 gemeenten (Landerd, Uden, Sint-Anthonis, Haaren, Sint-Michielsgestel, Boekel, Mill-St.Hubert) en het waterschap Aa en Maas vertegenwoordigd. Ben Brands, gemeente Landerd, zit als bestuurlijk trekker de stuurgroep voor.
- De uitvoeringkracht van de proeftuin is vergroot door inzet van een innovatiemanager door AgriFood Capital voor 2 dagen in de week.

Organisatie en communicatie

- De kopgroep komt nog steeds periodiek bij elkaar. Het waterschap heeft zich in 2019 bij de 14 actieve gemeenten in de kopgroep aangesloten. De kopgroep heeft per september 2019 een nieuwe voorzitter Wouter Bollen en secretaris Mechie Beurskens (beiden van de gemeente Sint-Anthonis).
- De stuurgroep emissievrij wordt vanaf 2020 geïntegreerd met de stuurgroep van de AgroProeftuin de Peel.
- Er is een strategische kerngroep geïntroduceerd/ samengesteld met daarin de bestuurlijk trekker van het programma (Marnix Bakermans), de voorzitter van de kopgroep (Wouter Bollen), de trekker van de AgroProeftuin (Ben Brands) en de voorzitter van het POHO Duurzame Leefomgeving (Lambert Verheijen). Deze groep borgt de samenhang binnen het programma en van deelname aan diverse overleggen en geeft richting aan de koers van het programma.
- Voor het onderwerp 'warme sanering varkenshouderij' levert de gemeente Uden bestuurlijk trekkerschap in de persoon van Franko van Lankvelt. Er is een ambtelijke begeleidingsgroep opgericht die mogelijk ook de uitvoering van de regeling op regionaal niveau coördineert.
- De omgevingsdienst heeft in 2019 veel meerwaarde geleverd door overzicht en inzicht van trajecten als endotoxine, PAS, warme sanering, commissie Biesheuvel, taskforce VTH.
- Medio 2019 is het initiatief genomen voor een bezoek van Tweede Kamerleden aan onze regio/ proeftuin. De gemeente Uden (Franko van Lankvelt) is hier bestuurlijk trekker van. Het bezoek wordt begin 2020 gepland.
- Het bestuurlijk overleg transitie landbouw tussen de vier regio's en de provincie heeft iedere 6 weken plaatsgevonden. De provinciebrede stuurgroep voor de mest aanpak is in dit Bestuurlijk Overleg Transitie Landbouw (BOTL) geïntegreerd. De trekkende bestuurders vanuit de regio sluiten bij dit overleg aan.
- In kader van het IBP zandgronden en het NOVI gebied Peel is een bestuurlijke tafel ingericht met 4 betrokken regio's in Brabant en Limburg, het Waterschap, ministeries BZK en LNV en twee provincies. De samenstelling hiervan is nog in ontwikkeling.
- Doordat de locaties voor vergadering veelal door leden van de kopgroep beschikbaar zijn gesteld, zijn de organisatiekosten erg laag gebleven.
- Communicatie is vooral gericht op de communicatieactiviteiten rondom de AgroProeftuin. Er is nog een nieuwe infographic voor het programma in ontwikkeling.

Financiën en capaciteit

- Bij aanvang van het jaar was er €256.000,- beschikbaar. Deze middelen zijn nagenoeg besteed (zie bijlage). Middelen zijn besteed aan enkele beleidsmatige trajecten, randvoorwaardelijke kosten van de proeftuin (projectmanagement, pachtkosten, communicatie; totaal €145.000,-) en enkele concrete uitvoeringsprojecten.
- Bij aanvang is er uitgegaan van capaciteit die door gemeenten beschikbaar gesteld zou worden. Slechts door een paar deelnemers is de capaciteit daadwerkelijk geleverd: Cuijk (mest), Sint Anthonis (mest en secretariaat kopgroep) en waterschap (regisseur van het programma). Op deze onderdelen zijn mede daardoor goede stappen gezet.

- Alle deelnemers hebben wel hun inzet geleverd in het aanwezig zijn tijdens de vergaderingen, het volgen van de actualiteit en het delen van informatie.
- Actieve kennisdeling rondom specifieke onderwerpen (bijv. ondersteuningsnetwerken, VABs) is, los van de goede inhoudelijke kopgroepvergaderingen, beperkt van de grond gekomen.